

Vájkálódó Kalandorok

Dél-Afrikában él egy állat, amit a helyiek a saját nyelvükön szirti macskának neveznek, pedig nem áll rokonságban a bajszos egérfogókkal. Sőt, fára mászás helyett a föld alatti búvóhelyeket kedveli.

A szurikáta csupán harminc centi és egy kiló. Kíváncsi természet, sosem lustálkodik, éber, fürge és játékos. Amilyen kicsi, olyan különleges. A forró, száraz pusztákon él, népes családokban. A család élete tele van veszéllyel és szövevényes viszonyokkal.

A családot egy *domináns*, azaz uralkodó nőstény vezeti. A többi csapattag vagy tőle származik, vagy a testvére. Húszan-negyvenen élnek együtt, a nőstények és hímek mind közösen nevelik a kicsinyeket.

A csapatban minden nőstény képes szoptatni, még azok is, akik sohasem szültek. Így mindig akad, aki gondoskodik az újszülöttekről. Új életet viszont egyedül a domináns nőstény hozhat világra. Ha egy alárendelt nőstény vemhes lesz, megbüntetik és elüldözik.

A száműzetés a legnagyobb tragédia, ami egy szurikátával történhet. Egyedül ugyanis nem boldogul. A pöttöm állat szervezete nem tud zsírt elraktározni, ezért folyamatosan szüksége van táplálékra.

A családoknak megvan a maguk *territórium*a, vagyis területe. A szurikáták mindennap felkerekednek, és bejárják a birtok valamely szögletét. Felkutatnak minden bogarat, apró hullót, csigát, tojást, amit elfogyaszthatnak. Hol a terület egyik, hol a másik végét fosztják ki, így a terepnek van ideje helyreállni, mire legközelebb visszatérnek.

A táplálék megszerzéséhez rengeteget kell ásniuk. Ez nagyon veszélyes elfoglaltság, mert a magasból ragadozómadarak lesnek rájuk. Ezért szorulnak egymás segítségére. Míg a csapat nagy része ás, néhányan őrt állnak, a hátsó lábukra emelkedve kémlelik a szemhatárt. Ha veszélyt észlelnek, azonnal riasztják a többieket, így mindenki időben eliszkolhat.

Hangjelzéseik kifinomultak: trilláznak, morognak, csicseregnek vagy ugatnak. A vészkiáltások nemcsak azt jelzik, hogy a földön vagy a levegőből támad a ragadozó, hanem azt is, mennyire sürgős a menekülés.

A szurikáták területén mindenfelé üregekre bukkanhatunk. Ezeket azért vájják ki, hogy legyen hová bújniuk. Csakhogy ez más állatoknak is kapóra jön. Gyakran költözik az üregekbe skorpió vagy mérgeskígyó.

A kígyó komoly fenyegetést jelent a szurikátákra, a skorpió mérge viszont nem hat rájuk.

Nagy bajba kerül az a skorpió, amelyik az üregüket választja pihenőhelyül, mert a szurikáta mama rajta tanítja kicsinyeit vadászni. Kezdetben megölt skorpiót kapnak, majd olyat, aminek csak kitépték a méregtövisét. Végül egész skorpión is gyakorolhatnak, s aztán jóízűen elfogyaszthatják.

A kölykök háromhetes korukban merészkednek ki először az üregből, ahol születtek, ám még sokáig a közelben kell maradniuk. Eleinte nem tarthatnak a csapattal az élelemszerző körutakra, túl védtelenek. Napközben több felnőtt is otthon marad, hogy a legkisebbekre vigyázzon.

A felnőtt szurikáták éppolyan játékosak, mint a kicsinyek, szívesen fogócskáznak vagy birkóznak.

A kölykök játék közben lesik el a harcművészet fortélyait. Később erre is szükségük lesz, hisz a szurikáta családok gyakran csatároznak egymással.

Ilyenkor az egyik csapat lerohanja a másikat. Céljuk, hogy megszerezzék a másik területének egy részét.

A támadó szurikáták felcsapják farkukat, és nagyokat szökdelnek, így próbálnak minél méretesebbnek és ijesztőbbnek tűnni.

A legfélelmetesebb harcos minden csapatban a domináns hím: ő a legnagyobb és legerősebb. A nőstények azonban ugyanúgy kiveszik részüket a küzdelemből.

A mozgalmas nap végén a család együtt tér vissza otthonába. A szurikáták lakhelyét szövevényes alagútrendszerek alkotják, kamrákkal és járatokkal. A reggelt gyakran karbantartási munkálatokkal kezdik. Ahogy az élet minden területén, ilyenkor is megosztják egymás közt a feladatokat: a családtagok váltott őrseget állnak, míg a többiek erős karmaikkal dolgoznak az üregeken.

Bár a szurikáták bonyolult rangsorban élnek, a munkákban mégsem tesznek különbséget uralkodó és közrendű közt.

Mind kiveszik részüket az összes napi teendőből. Az egységben rejlik legnagyobb erejük.

HÖNYI EDIT KATALIN